KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

HUUGO NYBERG
Vastaava
Johanneksentie 4, puh. 31 54

RURIK PITKÄNEN
Toimitussihteeri
Vladimirinkatu 32 B

№ 6. Kesäkuu

Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa
Hinta 15 markkaa koko vuodelta

33:s vuosik. 1928

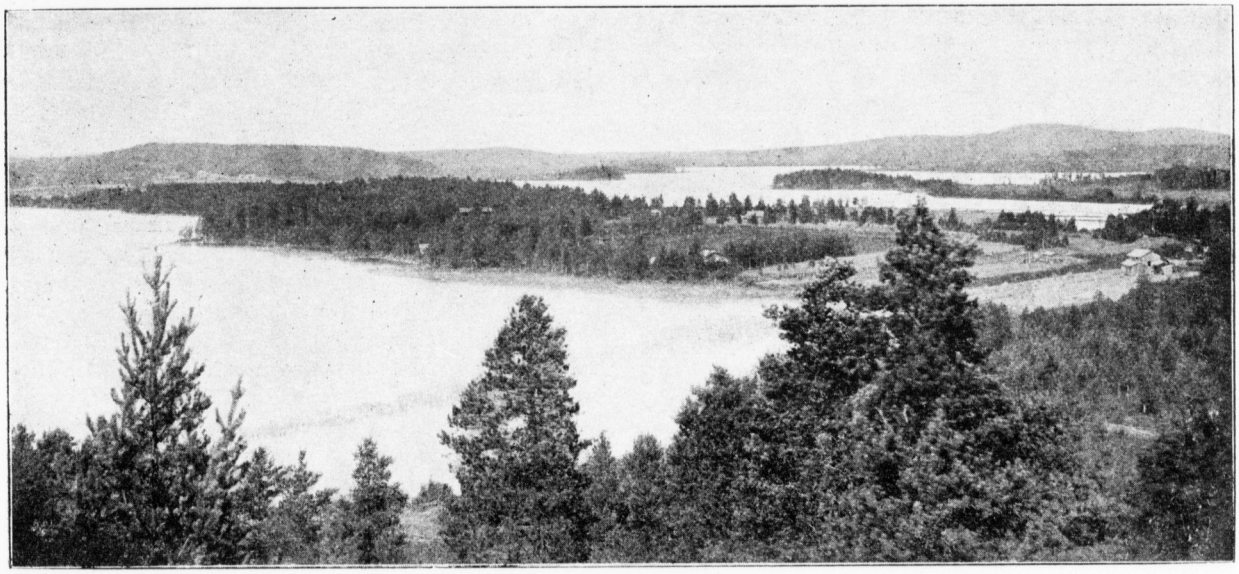

Kesäinen maisema

KÄKI

„Käki kukkuu kultarinta sinisalon takaa."

Jo on kaunis kesä tullut. Ja kesän mukana tulivat monen monet muuttolinnut kaukaa etelän mailta tänne Pohjolaan. Kiireesti ovat ne rakentaneet pesänsä ja kilpaa lentelevät ne ilmassa hakien ravintoa sekä laulelevat puitten oksilla ylistäen kesäisten öitten kirkkautta ja Suomen suven suloisuutta.

Kun keväällä ensikerran metsästä kuului tuttu ääni „kukkuu, kukkuu", niin tiesivät ihmiset, että nyt siellä on jo *käki* ja nyt on siis kesä tullut.

Käki on kummallinen lintu. Sen kukkumista kuuntelee jokainen kuuleva mielellään. Mutta harvoin saa sitä nähdä. Se on arka lintu. Kylmällä ilmalla näkee sen joskus lentelevän kartanolla ja liikkuvan pihamaalla. Muutoin se pysyy metsissä ja syvien salojen helmassa. Se on kyyhkysen kokoinen, harmaaa lintu. Sillä on iso pyrstö, pitkät siivet, suuri ja punainen suu. Ihmiset luulevat, että käki syyskesällä muuttuu haukaksi, sillä se on kovin varpushaukan näköinen. Se syö m.m. karvaisia perhostoukkia, joita toiset linnut eivät syö. Sentähden se on hyödyllinen lintu. — Mutta käellä on muutamia rumia tapoja, joita ei luulisi olevan linnulla, joka niin kauniisti osaa laulaa. Se ei viitsi itse rakentaa omaa pesäänsä, vaan lentää toisten pikkulintujen pesiin ja panee niihin munansa. Käen muna on pieni. Pikkulintu ei huomaa erotusta oman munansa ja käen munan välillä. Vieläpä on käen muna samanvärinenkin kuin sen pikkulinnun muna, jonka pesään se munansa laskee. Käki laskee ensin munansa maahan ja kantaa sen sitten noukassaan pikkulinnun pesään, yhden munan kuhunkin pesään. Pikkulintu hautoo sitten omien muniensa ohessa käenkin munat. Pikkulintujen poikaset ovat hyvin pieniä, mutta käen pojat ovat suuria ja ahneita.

Kun lintu tuo noukassaan ruokaa omille pojilleen ryöstää käen poika kaiken ruuan omaan suuhunsa. Pikkulinnun pojat kuolevat nälkään, mutta käen poika kasvaa ja lihoo suureksi. Joskus käy niin, ettei lihava käen poika pääsekään ulos lahopuuhun tehdyn leppälinnun pesän pienestä reiästä. Sen täytyy pysyä puun sisällä pesässään koko kesän. Leppälintu ruokkii sitä uskollisesti kantamalla sille noukassaan syötävää. Mutta syksyllä täytyy leppälinnun lähteä talvea pakoon. Se lentää kauas pois Suomesta. Silloin jää käenpoika puun sisään ja kuolee nälkään.

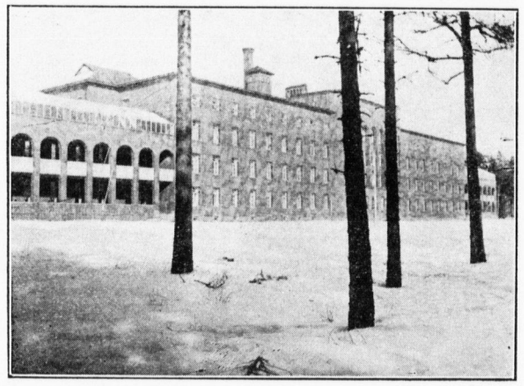

Satakunnan keuhkotautiparantola.

KIRJE SATAKUNNAN PARANTOLASTA

Tämä parantola sijaitsee Harjavallan pitäjässä kauniilla paikalla Kokemäen joen varrella. Terveellinen mäntymetsä ja hiekkapohjainen maaperä antavat kuivan ilman parantolan asukasten hengitettäväksi. Matka Harjavallan asemalta tänne on noin 10 kilometriä. Matkailijoita kuljettavat autot. Täällä käy usein vieraita katsomassa tätä kaunista ja suurta laitosta, joka valmistui ja vihittiin tehtäväänsä 3 vuotta sitten. Papit muistavat usein poiketa tänne pitämään kirkonmenoja meille. Samoin laulajat usein virkistävät meitä antamalla konsertteja parantolassa alennetuin hinnoin.

Onhan meitä täällä suuri joukko. Tohtorit, hoitajat, palvelijat ja potilaat yhteensä noin 300 henkeä, jotka mielellään nauttivat kaiken sen mukavuuden, mitä meille tarjotaan. Ajattelette ehkä miten meitä täällä hoidellaan. Ensiksi tutkitaan sairas monenlaisten tutkimisvälineiden kautta ja jos ei muuten voida saada tautia selville, niin otetaan *Röntgenkoneen* avulla kuva ihmisestä lävitse, että saadaan tauti tarkoin tietoon. Sitten on täällä valohoitokone, millä annetaan sairaille keinotekoista auringonvaloa sellaisina vuoden aikoina, kun jolloin ei aurinko paista. Auringon valo on kovin terveellistä. Se tappaa taudin basillit eli siemenet. Aurinko, raitis, kuiva ilma, puhtaus, lepo ja ravitsevaa ruoka ovat parhaat keuhkotaudinkin parantajat. — Täällä parantolassa on meillä seuraavanlainen hoitojärjestys. Kello 7 aamulla noustaan ylös, mitataan lämpö, otetaan kylmät pyyhkeet pukeudutaan, laitetaan vuoteet, ja sitten mennään kello 8 kauraryynipuurolle. Tämän jälkeen riennetään ruokouksiin (aamuhartauteen). Sitten siistii huoneensa kukin potilas, paitsi palvelija siistii lattian. Kävelyä on potilailla ainoastaan lääkärin määräysten mukaan 1—2—3 kertaa päivässä, „hallimakuun" ja ruokailuajan vällä. Kello ½ 10 aamulla mennään halliin (ulos) makamaan kello 11 asti. Klo 11,45 on aamiainen. Sen jälkeen taas hallimakuuta kello 12—½2 asti. Kello ½3 saadaan kuppi kahvia leivän kera. Kello ½4—½5 hallimakuuta. Kello 5 päivällinen, kello 6 lämmönmittaus, kello 6,15 mennään vielä halliin, kello 7,15 pois. Kello ½8 juodaan 1 kuppi teetä leivän kanssa. Kello 9 on lämmönmittaus ja ½10 nukkumaan. Jos potilaan lämpö nousee yli 37,5 täytyy hänen olla päivätkin vuoteessa.

Illan ratoksi on täällä ompelu ja leikki-iltoja, leikkipelejä ja joka toinen viikko on kerran elokuvat. Tässä tämmöisessä hommassa aika meneekin vallan hyvin. Ei niin muista sairauttaan kun jos olisi yksin. Ja tautikin paranee kuin itsestään. Hoito täällä parantolassa ei ole kallis, vain 15 mk. vuorokaudessa, ja tähän maksuun saa lääkärintutkimukset, ruuan, asunnon, makuuvaatteet, valohoidon, pyykin. Lääkkeistä ja Röntgenkuvauksesta vaaditaan lisämaksu, mutta saa nämätkin täällä halvemmalla kuin muualta. Kirjoitan tämän sentähden, että kaikki, joiden tarvitseisi hoitaa itseään, pyrkisivät tänne. Täällä on vapaapaikkoja varattomia potilaita varten (aikuisille ja lapsille), jotka itse eivät voi maksaa parantolamaksujaan. Kysyin kerran otetaanko tänne kuuromykkiä, jos he hakevat tänne potilaiksi. Hoitaja vastasi „kyllä otetaan". Olen ollut täällä parantolassa 2 kk. potilaana ja nyt pääsen kotiin täysin terveenä. Huomatkaa tautinne ajoissa ja alkakaa hoitaa sitä, niin voitatte terveytenne takaisin.

Hauskaa kesää. Sydämelliset terveiset.

a—a.

LIPPURAHASTOA KARTUTTAMAAN!

Viime vuonna kirjoitti herra Valter Lindberg, Helsingistä, tässä lehdessä erittäin asiallisesti oman lipun tarpeellisuudesta S. K. m. Liitolle.

Jotta ei asia joutuisi unhoitukseen, vaan johtaisi hra Lindbergin tarkoittamaan ja toivomaan tulokseen, kääntyi Tampereen K.m. yhdistys tämän vuoden alkupäivinä maamme toisten k.m. yhdistysten puoleen kiertokirjeellä, kehoittaen niitä keskuudestaan keräämään varoja kysymyksessä olevan lipun hankkimista varten, niin että lippu tulisi ikäänkuin yhdistysten lahjana Liitollemme. — Useat yhdistykset ovatkin oivaltaneet asian oikealla tavalla, sillä K.m. Liiton vuosikokouksessa eräät edustajat jo ilmoittivat yhdistyksensä luovuttaneen tarkoitukseen jonkun rahasumman, ja jälkeenpäin ovat useat muut yhdistykset tehneet samanlaisia ilmoituksia, niin että Liiton haltuun on jo keräytynyt ja edelleen on keräytymässä sievonen summa pohjarahastoksi, ja on Liiton johto kiitollisena ottanut sen hoitaakseen.

Mutta varoja tarvitaan paljon, ehkä useita tuhansia markkoja, sillä lippu ei saa olla vain tavallinen vaate, johon on kaikessa kiireessä pistetty jokin halpahintainen koruompelus. Sen tulee olla arvokas, sellainen jonka suomalainen kuuromykkä kainostelematta voi kantaa pohjoismaisten naapuriensa, ja, miksi ei, vaikka koko maailman k.m. yhteiseen lippurintamaan.

On mahdollista ettei lippua vielä vuoden 1929 juhlille saada valmiiksi, mutta alku on joka tapauksessa tehty. Meillä on pohjarahasto ja se merkitsee sitä että meilläkin, suomalaisilla kuuromykillä, vielä kerran on oleva kaunis ja kestävä yhdysside — lippu, jonka ympärille kokoonnumme ylpeinä kansallisuudestamme. Siksi on maamme k.m. yhdistysten ja myös yksityisten k.m. voimainsa mukaan kartutettava lippurahastoa.

Ottakoon Suomen k.m. väki kunnia-asiakseen lahjoittaa Liitolleen lippu, sillä tavoin osoittaakseen Liitolle kiitollisuutensa ja syrjäisille valveutuneisuutensa, sillä senkin symbooli lippu on.

Martti Mikkolainen.

VASTAUS ERÄÄSEEN KIRJEESEEN —.

Sisar kuuleva, mua älä sääli
jos honkien huminaa en,
enkä solinaa purojen kuule,
tai joikua joutsenen.
Älä sääli jos kosken pauhu,
jyly mahtava pitkäisen,
tai leivosen liverrys vieno,
jos mulle ne outoja on.

Älä sääli, näethän, mulla
tie salliman tasaama on,
voin avoimin katsein käydä
luo lempeän kohtalon.
Sisar kuuleva, tiedäthän, Luoja
myös mullekin sielun loi;
sen kautta kauneista kaunein
sävelkieltänsä mykkää soi.

Sävelaallot loistavin välkkein,
värin tuhansin virtaelee,
kas, Sisar, luonnosta sieluun
näyt koskina kohisee.
Kas, äärestä ääreen kaikki,
mitä päällään kantavi maa,
sävelmyrskyksi muuttuen, silmäin
läpi sieluuni tulvahtaa.

Näyt sieluuni, vuolteen lailla
tuhat soinnuiksi vaihtuen, luo
saman onnen, jota Sun korvas
yhä uutta janoten juo.
Siis, ystävä hyvä, älä sääli,
teon Luojan se tuomio ois,
ja meistä, ah — ken täällä
tiet Korkeimman tietää vois

Tuula.

RUMANIAN KUUROMYKISTÄ

(Katso kartasta etelä-Eurooppaa, niin löydät Rumanian kuningaskunnan.)

Rumanian kuuromykistä tiedetään ulkomailla ainoastaan hyvin vähän. Heillä ei ole omaa kuuromykkäinlehteä. Eikä heillä ole eteviä kuuroja, jotka voisivat levittää tietoja ulkomaille maansa kuuromykkäin elämästä.

Eräs koulunkäynyt *Teodor Cornautean* niminen kuuro kirjoittaa eräässä saksalaisessa k.m. lehdessä Rumanian k.m. elämästä kirjoituksen, josta nyt julkaisemme muutamia osia.

Ennen maailmansotaa oli Rumaniassa vain 1 k.m. koulu — Fockschangin kaupungissa. Mutta se koulu oli niin huono, että rikkaat vanhemmat eivät panneet siihen lapsiaan, vaan lähettivät kuurot lapsensa ulkomaille k.m. kouluihin, tavallisesti Ranskaan. Mutta ulkomaan kouluissa he eivät oppineet kotimaansa kieltä. Koulunsa lopetettuaan eivät he siis voineet ollenkaan puhua kotoisen ympäristönsä kanssa, kun eivät osanneet Rumanian kieltä. — Maailmansodan loputtua v. 1918 yhdistettiin Rumaniaan suuria osia Itävallasta ja Unkarista. Näitten uusien alueitten mukana sai Rumania monta k.m. koulua, niin että siellä nykyään on niitä 5, nim. pääkaupungissa Bukarestissa, Fockcshangissa, Temeswarissa, Klausenburgissa ja Czarnowitsissa. Kouluissa on 8 luokkaa, oppiaika 8 vuotta, kuten Suomessakin. Opetus ei liene erittäin hyvällä kannalla. Bukarestin k.m. kou-

Suomenkin kuuromykkäurheilijat ovat alkaneet innokkaasti valmistautua Göteporin kisoja varten.

lussa on ainoastaan tyttöoppilaita ja kiitetään sitä hyväksi oppilaitokseksi. Siellä annetaan tytöille m. m. käytännöllisen työn opetusta. Heille opetetaan kaikenlaisia taloustehtäviä, käsitöitä y.m. Rumanian kuuromykät, niinkuin monien muittenkin maitten k.m., valittavat, ettei heillä ole ammattikouluja, joissa voisivat oppia käsityöläisiksi (räätäleiksi, suutareiksi, maalareiksi j.n.e.). Eikä heillä ole jatkokoulujakaan. Sentähden valitetaan, että koulusta päässeet oppilaat helposti unohtavat sekä puhumisen että muut koulutiedot. Maalla eivät ihmiset paljon välitä kuuromykistä. Heitä käytetään karjanhoitajina ja maatyöläisinä. Pian unohtavat he kokonaan koulussa saavuttamansa sivistyksen.

V. 1919 marrask. 9 p:nä perustettiin Rumanian ensimäinen k. m. yhdistys pääkaupunkiin Bukarestiin. Yhdistyksen nimi on »*Rumanian kuuromykkäin ystävyysliitto*». Liiton ylimpänä suojelijana on maan kuningatar *Maria*. Tähän liittoon kuulunee vain kolmas osa maan kaikista kuuromykistä. Toiset eivät ole ruvenneet sen jäseniksi. Rumaniaan äsken liitetyissä, uusissa osissa ruvettiin seuraavina vuosina perustamaan paikallisia k.m. yhdistyksiä. Niinpä alkoi v. 1920 k.m. yhdistys toimia Aradissa, v. 1921 Temesvarissa, Czernovitsissa v. 1926. Näitten yhdistysten on ollut vaikeata saada hallituksen vahvistus säännöilleen. Erään yhdistyksen (Klausenburg) sääntöjä ei hallitus ole ollenkaan hyväksynyt. Rumaniassa on nim. yleensä rauhattomat ja epävakavat valtiolliset olot. Kaikkien yhdistysten toimintaa valvotaan ankarasti. Pelätään nim. että niissä viljellään kapinallisia yrityksiä valtakuntaa ja sen hallitusta vastaan. Ja niin luullaan, että k.m. yhdistyksetkin ovat valtiollisesti vaarallisia. Monien pyyntöjen, selitysten ja vakuuttelujen jälkeen on niille vihdoin annettu toimilupa. Mutta näyttää siltä, että ne työskentelevät vaikeissa oloissa ja kaikenlaisten turhien epäilysten alaisina.

V. 1926 lokakuun 24—26 p:nä onnistui Rumanian kuuromykkäin pitää *ensimäinen, koko maata käsittävä kokouksensa*, johon valtakunnan kaikki k.m. saivat tulla, jos tahtoivat ja voivat. Kokous pidettiin pääkaupungissa, Bukarestissa. Osanottajia saapui 70. Kokouksen ohjelmaa ei ollut vakavammin valmistettu. Se oli oikeastaan vain Bukarestin k.m. yhdistyksen 7-vuotisjuhla. Monet läsnäolijoista eivät ollenkaan tienneet, mitä suuressa, yleisessä kuuromykkäin kokouksessa tehdään ja minkälainen sen ohjelman pitää olla. Useimmat luulivat, että kokous oli vain huvittelu- ja tanssitilaisuus. Ja sellaiseksi se muodostuikin. Niin huviteltiin 3 päivää. Kokouksen johtajat eivät osanneet järjestää sen tuloja ja menoja. Niinpä tuotti kokous Bukarestin k.m. yhdistykselle monien tuhansien markkojen tappion. Yhdistys saa kovasti ponnistella maksaessaan kokouksen johdosta saamaansa velkataakkaa. Kokouksen kahtena ensipäivänä oli ohjelmassa yhdistyksen *lipunvihkiminen* (!), kokouksen valokuvaus, juhlapäivällinen, kuulevain osanottajain esitelmiä j. n. e. Kolmantena päivänä saivat maaseudulta tulleet osanottajat pitää puheita, esitelmiä ja keskusteluja. Jokaisen puhujan oli pakko edeltäpäin jo kirjoittaa puheensa paperille ja jättää se puheenjohtajalle. Puhujalla oli lupa viittomakielellä lausua kokouksen osanottajille ainoastaan sen, minkä oli kirjoittanutkin, eikä mitään muuta. Mutta kun puhujia maalta ilmoittautui kovin paljon lopetettiin kokous pian, tuolit ja pöydät vietiin pois ja alettiin yleinen — tanssi! Tällainen oli Rumanian kuuromykkäin ensimäinen kokousyritys. Seuraava kokous päätettiin pitää v. 1928 Temesvarissa.

Bukarestin kaupungissa asuu nykyään noin 150 km., joista vain 74 kuuluu k.m. yhdistykseen. Temesvarissa asuu n. 100. Viimeksimainitussa kaupungissa on k.m. elämä ja toimeentulo parempi kuin missään muussa Rumanian kaupungissa.

Rumaniassa lienee täyskasvaneita k.m. noin 3,000, joista k.m. yhdistyksen jäseniä 230. Kouluiässä olevia lapsia on n. 2,500, joista vain 350 on kouluissa!

Yleensä on kuuromykkien toimeentulo ja harrastukset sangen alhaisella tasolla. Heidän on vaikea olla. Surulliselta näyttää Rumanian k.m. kohtalo, kirjoittaa Teodor Cornautean. Mutta valtio on siihen lähinnä syypää. K.m. itse ovat myös syylliset omaan huonoon kohtaloonsa. Heidän omassa keskuudessaan vallitsevat alituiset riidat, epäluulo, kateus ja pikkumaisuus ovat estäneet heitä parempiin oloihin kohoamasta.

KUNINGASVIERAILUJA SUOMESSA

Kaksi kuningasta on äskettäin käynyt vierailemassa maamme pääkaupungissa Helsingissä. Toukokuun 17 p:nä saapui Tanskan kuningas *Kristian X* poikansa, prinssi Knudin kanssa Helsinkiin suurella sotalaivalla ja viipyi 3 päivää presidenttimme vieraana. Kesäkuun 2 p:nä saapui Norjan kuningas *Haakon* myös komealla laivallaan ja vieraili kaupungissamme 3 päivää. Kumpaisenkin kuninkaan mukana saapui monta ylhäistä hallitusmiestä sekä loistava seurue. Kuninkaat otettiin vastaan suurilla juhlallisuuksilla ja kymmeniä tuhansia ihmisiä liikkui Helsingin kaduilla niinä päivinä. Kuninkaat katselivat kaupungin nähtävyyksiä, yliopistoa, taidekokoelmia, museota y.m. Heille pidettiin juhlissa puheita, joihin he vastasivat. Ja he ilmoittivat olevansa tyytyväisiä matkaansa. Kuningasvierailujen kautta ovat ystävälliset välit Tanskan, Norjan ja Suomen kansain kesken tulleet yhä lujemmiksi ja meidän maamme saanut paljon uusia ystäviä. — Tanskan kuningas kuuluu olevan ystävällinen kuuromykillekin. Siitä todistaa m.m. seuraava kertomus, joka äskettäin on ollut luettavana tanskalaisissa lehdissä.

„Vuonna 1915 pidettiin Tanskan pääkaupungissa, Köpenhaminassa kuuromykkäinkoulujen oppilasten käsityönäyttely. Samassa näyttelyssä opettivat k.m. opettajat oppilaitaan muutamia tunteja, että ihmiset näkisivät miten kuuroja opetetaan. Eräänä päivänä tuli Tanskan kuningas *Kristian X* katsomaan näyttelyä ja kuurojen opetusta. Oppilaat iloitsivat kovin kun saivat nähdä maan kuninkaan. Erityisesti huomasi kuningas oppilasten joukossa pienen, 4-vuotiaan k.m. pojan, jonka nimi oli *Henning Dreby*. Kuningas kiinnitti huomionsa erityisesti tähän pieneen poikaan ja oli ystävällinen hänelle.

Viime syksynä antoi kuningas kunniamerkin sille k.m. koulun johtajalle, joka v. 1915 toimeenpani yllämainitun näyttelyn. Johtaja *Larsen* meni kiittämään kuningasta saamastaan kunniamerkistä. Hra Larsen otti mukaansa kuninkaan luo myös Henning Drebyn, joka nyt on jo koulun läpikäynyt ja työskentelee eräässä pukutehtaassa. Kuningas tuli iloiseksi kun näki entisen, pienen, kuuron ystävänsä, joka nyt oli kasvanut sieväksi nuorukaiseksi. Kuningas puhui kauan hänen kanssaan. Kuningas lähetti paljon terveisiä kaikille kuuromykille ja heidän opettajilleen.“

Tässä yhteydessä voimme mainita, että Tanskan kuningas viime toukok. 22 p:nä on nimittänyt Dannebrogin ritarikunnan jäseneksi tanskalaisen kuuromykän, taidemaalari *Viggo Hansenin*, joka on hyvin tunnettu henkilö meillä Suomessakin. Hra Hansen sai tuon suuren kunnianosoituksen kuninkaaltansa tunnustukseksi siitä suuriarvoisesta työstä, minkä hra Hansen on tehnyt k.m. toveriensa auttamiseksi kotimaassaan.

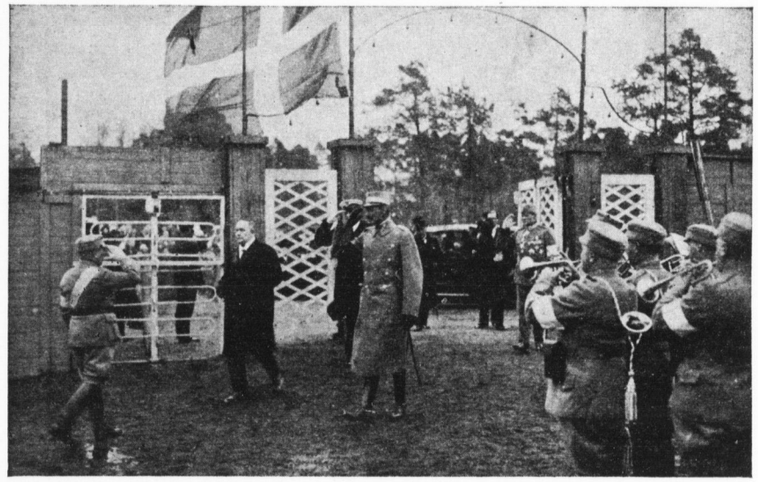

Tanskan kuningas Kristian X, seurassaan tasavallan presidentti Relander, saapuu Töölön pallokentälle katselemaan suojeluskuntalaisten leiriä.

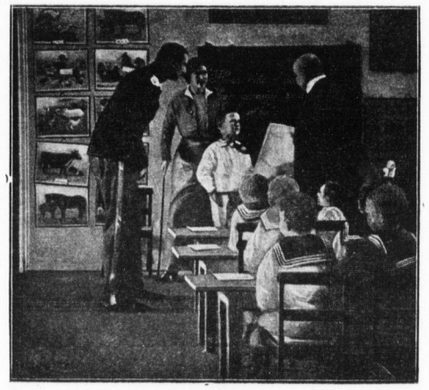

Tanskan kuningas kuuromykkäin lastentarhassa.

Norjan kuningas Haakon.

VANHAN AJAN KUUROMYKKIÄ

(Jatkoa.)

Kuortaneen pitäjästä oli Pietarsaaren kouluun toimitettu pari nuorta kuuromykkää nähtävästi rovasti Vilhelm Johanssonin toimesta. Kuuromykkälasten vanhempien iloa ja kiitollisuutta kuvaa seuraava kirje, jonka rovasti J. heidän pyynnöstään ja puolestaan neiti Heikelille kirjoittaa.

Kuortaneella 8:s p. Tammik. 1887

Rakas vaivaisen lapseni opettaja!

Syvimmästä sydämmestäni kiitän Teitä ja muita opettajia kaikesta hyvästä, kuin olette meidänkin tytöille tehneet ja antaneet. Ilo ja ihmetteleminen on meillä niitten edistymisestä. Emme ole voineet uneksiakaan, että niin vähässä ajassa voi niin paljon oppia — varsinkaan kuuromykkä! Kiitollinen on sydämmeni teille ja Jumalalle tästä — mutta tiedän sen, etten voi niin kiitollinen olla kuin olisi syytä. En voi käsittää sitä Jumalan laupeuden suuruutta ja hänen vaikuttamaa laupeutta ihmisissä, josta tämmöinen apu tulee onnettomille, apu joka voittaa noin vaikeat esteet, — iloinen, kärsivällinen, nerokas apu. Rakas opettaja! voitte arvata iloamme varsinkin siitä evankeliumin valosta, kuin teidän opetuksenne kautta paistaa meidän kuuromykkäin lastemme sydämmiin, kun ilmoitan, että tämä Evankeliumi on minulle ja vaimolleni tullut Jumalan voimaksi autuuteen. Kiitos teille ja Jumalalle — Jumalalle ja teille! Jumala teitä siunatkoon erityisesti tästä hyvästä ja tehköön teille vaivaisuudessanne, niinkuin te meidän vaivaisille teette.

Tyttöjen mukaan lähetän tarpeelliset rahat — ja ilolla! Mikkilän Amalian koto on sillä kannalla, että se työläästi voi kustantaa häntä kouluun eteen päin. Seurakunta tuskin rupeaa auttamaan talollisen tytärtä. Siltä näyttävät meille asiat tällä erää. Sentähden olisi hyvä jos häntä voitaisiin laskea Herran pyhälle Ehtoolliselle jo tänä lukukautena.

Tervehdyksiä ja kiitoksia vaimoltani ja Mikkilän isältä ja tyttöjen veljiltä ja sisarilta.

Kiitollisuudella ja rakkaudella
Matti Märjenjärvi.

Rakas opettaja!

Allekirjoittanutkin yhtyy edellisiin. Kiitos sydämmestä tervehdyksistänne ja onnentoivotuksistanne kirje-kortissa ja Matin kirjeessä. Minä ne otan vastaan, en hylkää »rauha»-tervehdystä. Minä tarvitsen niin sangen paljon. Tarvitsen paljon paljon omalle janolleni — ja muita varten. Oi että sydämmeni voisi niin paljon ottaa vastaan, että siitä paljoudesta vuotaisi elämän veden virta muillekin! Kuuromykkäin tähden olen useinkin ahdistuksessa, kun en voi niitä opettaa. Niitä on täällä muutamia vielä paitsi nämä kaksi. Kahdelle tai kolmelle aivomme pyytää tilaa koulussa. Kun asiat saadaan selville, lähetämme erityisen pyyntö-kirjan.

Armo ja rauha teille, siunausta työllenne. Rakkaudella ja kunnioituksella.

Wilhelm Johansson.

* * *

Lapväärtin pitäjästä saattoi Pietarsaaren kouluun syksyllä v. 1887 eräs talollinen kaksi lasta pojan ja tytön. Isä näytti olleen erittäin helläsydäminen. Eroaminen lapsista ja heidän jättämisensä sinne vieraitten hoidettavaksi kaukaiseen kaupunkiin koski sangen kipeästi häneen. Niin tunteittensa vallassa ja hätääntynyt hän oli lähtiessään kotiin Pietarsaaresta, ettei muistanut antaa kaikkia neuvoja ja ohjeita lasten hoidosta neiti Heikelille. Raskaana painoi isää huoli siitä miten lapset viihtyisivät koulussa ja miten heitä siellä kohdellaan. Siksipä hän heti kotiin päästyään tarttuu kynään ja purkaa sydämensä neiti Heikelille hätäisessä liikuttavassa kirjeessä, joka suomennettuna kuuluu näin:

Hyvä neiti Heikel! Pyydän anteeksi, että jo näin kiireesti kirjoitan. Mutta meillä on niin ikävä lapsia ja olemme niin levottomat heidän puolestaan ettemme jaksa odottaa Neidin kirjettä, vaan on minun pakko näillä muutamilla riveillä pyytää niin pian kuin mahdollista saada tietoa onko lapsilla kovin ikävä. Olemme sanomattoman levottomat heidän tähtensä ja haluaisimme tietää kuinka he voivat ja ikävöivätkö he. Olihan hyvä, että he pääsivät kouluun, mutta meitä surettaa jos he ikävöivät ja siksi tahtoisimme mitä pikemmin saada tietoja heistä. Oli vielä eräs asia, josta aioin neidille puhua, mutta jonka unhotin. Anteeksi muistamattomuuteni! Mutta kun se minua yhä huolestuttaa niin kerron sen nyt. Tyttärelläni on nähkääs hyvin heikko rinta. Matkalla Pietarsaareen yski hän ja sylki koko ajan. Aikomukseni oli ilmoittaa neidille siitä. Olisihan ikävää jos hän kouluhuoneissa syljeskelisi lattioille. Tai kehittyyköhän tästä hänelle keuhkotauti?

Ja sitten vielä yksi asia. Poika on tottunut tupakoimaan ja tupakkia pantiin hänelle matkaan evääksi kotoakin. Mutta kun tultiin koululle niin käski neidin piika minun ottamaan tupakat pojalta pois! Mutta eihän minun omatuntoni sallinut minua ottaa häneltä tupakoita pois. Nyt minä kuitenkin rupesin arvelemaan, että pojalle ehkä tulee ikävyyksiä siitä, etten minä kuitenkin niitä tupakoita häneltä ottanut, tahi etten minä edes mai-

(Jatk. siv. 61.)

URHEILUOSASTO

TOIMITTAJA R. PITKÄNEN

Os.: Helsinki, Vladimirink. 32 B

KILPAILUKUTSU

Meillä on täten kunnia kutsua kaikkia K.U.L:oon kuuluvia seuroja ja yksityisiä jäseniä osallistumaan asianomaisella luvalla järjestämiimme

K.U.L:n vuoden 1928 rata- ja kenttäurheilumestaruuskilpailuihin ja samalla karsintakilpailuihin N.D.I:n pohjoismaisiin urheilukilpailuihin osanottoa varten,

jotka pidetään Turussa Urheilupuistossa ensi heinäk. 7—8 päivinä, alkaen molempina päivinä klo 10 ap.

Toivoen runsasta osanottoa, merkitsemme toverillisin urheilutervehdyksin:

TURUN KUUROMYKKÄIN URHEILUSEURA „VALPAS"

U. Lehtimäki, varap. joht. *E. Savisaari*, siht.

Kilpailuohjelmaan kuuluu: 100, 200, 400, 800, 1500 ja 5000 m juoksut, pituus-, korkeus- ja seiväshyppy, kuulantyöntö, kiekon- ja keihäänheitto sekä 1600 m (800×400×200×200) viestinjuoksu. Sen lisäksi järjestää seura omalla vastuullaan naisten 100 m juoksun.

Mestaruuskilpailuissa ja 1600 m viestinjuoksussa kilpaillaan toisen kerran Sulo Vuokon muistokiertopalkinnosta, jonka puolustajana on Hämeenlinnan Kuuromykkä-Urheiljat. Samalla kilpaillaan 1600 m viestissä kiertokilvestä, jonka puolustajana on Kyminlaakson kuurom. urheiluseura »Tähti».

K.U.L:n mestaruusmitalit ja 3 palkintoa kussakin lajissa jaetaan. 1600 m viestissä jaetaan sitäpaitsi voittavalle joukkueelle arvoesineitä ja II:lle joukkueelle K.U.L:n kunniakirjoja. Naisten 100 m juoksussa jakaa järjestävä seura I—III palkinnot.

Ilmoitukset osanotosta on tehtävä viimeistään kesäkuun 25 päivään mennessä osoitteella: *U. Lehtimäki, Turku, Stålarminkatu 14, ovi 20* ja on ilmoitusta ehdottomasti seurattava 25 mk. viestinjoukkueelta, 10 mk. kilpailijalta ja 5 mk. naiselta.

Kilpailijoille varataan vapaa asunto Kuurojenkoulun asuntolassa, ja on jokaisen hyvissä ajoin ilmoitettava, missä junassa saapuvat, että tiedetään järjestää vastaanottajat asemalle.

Huom.! Virallista kutsua ei lähetetä seuroille.

K.U.L:n puolesta on jätetty anomus 50 % rautatiealennuksen saamiseksi kilpailuihin matkustaville.

Huomatkaa! Tulosrajat K.U.L:n mestaruuskilpailuihin Turussa 7—8. VII osallistuville ovat seuraavat: 100 m 13 sek., 200 m 28 sek., 400 m 62 sek., 800 m 2,25 min., 1500 m 4,45 min., 5000 m 17,55 min., pituus 5,10 m, korkeus 1,45 m, seiväs 2,40 m, kuula 9 m, kiekko 28 m, keihäs 35 m, ja on jokaisen kilpailuihin ilmoittautuvan kyettävä lajissaan ylittämään tämä alin määrä.

K.U.L:n liittohallitus.

SURDIN 25-VUOTISJUHLA

Heinäkuun 27—30 päivinä on Göteporissa suuret pohjoismaiset urheilujuhlat urheiluseura »Surd'in 25-vuotisriemujuhlan yhteydessä. Edellisissä v. 1926 Kööpenhaminassa pidetyissä urheilukilpailuissa annettiin »Surd'ille» toimeksi järjestää Suomen, Tanskan, Norjan ja Ruotsin kuuromykkäin urheiluseurojen väliset neljännet pohjoismaiset kisat Pohjoismaiden kuuromykkäin urheiluliiton kiertokilvestä. Kilpailut on nyt päätetty pitää heinäkuun 28—29 päivinä Slottskogsvallen'in stadionilla, joka paikkaansa nähden lienee kaunein urheilukenttä Europassa. Riemujuhlan johdosta järjestetään suuret juhlallisuudet. Muunmuassa tehdään yhteinen huvimatka maailmankuululle Trollhättan-putoukselle. Sitäpaitsi huvitoimikunta koettaa parhaansa mukaan huolehtia kaikkien osanottajien viihtymisestä järjestämällä automatkoja tämän Pohjoismaiden ja Ruotsin suurimman merenkulkukaupungin ympäristössä, sekä juna- ja laivamatkoja historiallisiin paikkoihin (linnoituksille tai länsirannikon kylpypaikkoihin), joissa on saatavissa merikylpyjä. Kaikki pyrkimykset tarkoittavat antaa vieraille mitä parhaat vaikutelmat ja muistot kotimatkalle.

Opastukseksi seuraa tässä ohjelma pääpiirteissään.

Perjantaina heinäk. 27 p.: Huvimatka Långedragiin tai toiseen kylpypaikkaan. Tuliaisjuhla Kuuromykkäin yhdistyksen huoneustossa. *Lauantaina heinäk. 28 p.:* Kiertomatka autolla Göteporissa. Slottskogvallenin stadion, urheilukilpailut. Lisebergin Tivoli. *Sunnuntaina 29 p.:* Urheilukongressi. Göteporin nähtävyyksiä. Urheilukilpailut Stadionilla. Juhlakemut Lorensbergillä. *Maanantaina 30 p.:* Huvimatka Trollhättanille. Päättäjäisjuhlat.

Siis runsas ohjelma, ja huvitoimikunnan pyrkimyksenä on tehdä oikeutta kaikille juhliin osaaottaville.

Asunto on saatavissa siistissä hotellissa à 3 kr. henkilöltä sekä ruokaa à 1: 25 kr. Göteporin ravintolayhtiön monissa ravintoloissa.

Osanottomaksu on määrätty 11 kruunuksi henkilöltä (tähän luettuna mukaan vain juhlakemut ja huvimatka Trollhättanille) riemujuhlan juhlakemuihin on maksu kr. 6: 50. Ilmoitukset osanotosta on tehtävä ennen heinäk. 1 päivää järjestelykomitean puheenjohtajalle hra Oscar Rydenille, os. Dämmevägen 7, *Göteborg 1.* Ystävämme ja muut asianharrastajat lausutaan sydämellisesti tervetulleiksi riemujuhlaviikolle ja voivat olla vakuutettuja ystävällisimmästä vastaanotosta Göteporissa.

Hämeenlinnan Kuuromykkä-Urheilijat toimeenpanee urheilukilpailut jäsenilleen Hausjärven urheilukentällä Kirkonkylässä 17 p:nä klo kesäk. 13 eli 1 päivällä. Arvokkaita hopeapalkintoja jaetaan. Tervetuloa!

Lahjoituksia Göteporin matkarahastoon. *Kuopion K.m.y:n rouvat* ovat 22. 4. pitämässään illanvietossa keränneet Smk 100:—; *Viipurin Kuuromykkä-Urheilijat* 100 mk.; *»Tähden» Lahden osasto* 77 mk.; puuseppä *Kaarlo Koivunen*, Turku, 100 mk.

Lahjoituksia vastaanotetaan kiitollisuudella osoitteella *Eino Karilas*, Helsinki, Linnankatu 5. C.

URHEILUKUULUMISIA SAKSASTA

(Jatkoa)

Esitämme kilpailujen voittajien nimet ja tulokset. Sulkumerkeissä olevat tulokset ovat lähtöisin Berliinin k.m. urheilukisoilta 1925 ja Frankfurtin voimistelu- ja urheilujuhlilta 1926.

1 0 0 m: 1) Fr. Kraemer, Krefeld 11,7; 2) G. Sannwald, Bremen 12; 3) O. Stromann, Norden 12,1. (Berliinissä: 11 ja Frankfurtissa 12,1).

2 0 0 m: 1) Fr. Kraemer 24,9; 2) Fr. Schlack, Berlin 25,2; 3) Emil Weifel, Frankfurt 25,4.

4 0 0 m: 1) Fr. Kraemer 58,4; 2) Chr. Welsch, Bremen 60,2; 3) G. Sannwald, Bremen 61. (Ajat eivät olleet oikeita, koska rata oli 50 metriä liikaa. Kunkin voittajan ajoista oli sentähden poistettava 5 sekuntia, siis 53,4; 55; 56). (B.: 58,4).

8 0 0 m: 1) K. Blankenforth, Bremen 2,31; 2) W. Vollach, Breslau 2,32.

5 0 0 0 m: 1) M. Müller, Berlin 18.25; 2) P. Naumann, Halle 18.39. (B.: 18.36 ja F.: 18.24).

1 0 0 0 0 m: 1) P. Naumann 41,59; 2) J. Lehmann, Berlin 43,39. (Voittaja juoksi erehdyksessä 2 kierrosta (2×400 m) liikaa, senvuoksi aika oli huono). (B.: 36,54).

K o r k e u s : 1) O. Stromann, Norden 158; 2) E. Blankenforth, Bremen 158. (B.: 160 ja F.: 150).

P i t u u s : 1) J. Lobinger, Nürnberg 508; 2) E. Blankforth 503; 3) O. Gerlach, Hampuri 465. (B.: 539 ja F.:522).

S e i v ä s : 1) M. Vogel, Nürnberg 265; 2) M. Höppel, Nürnberg 235. (B.: 220 ja F.: 245).

K u u l a : 1) G. Sannwald 8,94; 2) J. Lobinger, Nürnberg 8,70; 3) M. Huhn, Hampuri 8,43. (B.: 8,90 ja F.: 9,88).

K i e k k o : 1) J. Lobinger 25,04; 2) M. Vogel 24,03; 3) G. Sannwald 22,02. (B.: 26,20 ja F: 22.60).

K e i h ä s : 1) M. Höppel 30; 2) M. Vogel 25,90; 3) J. Lobinger 25,70.

4×1 0 0 m v i e s t i : 1) Taubst: Abt. des V.f.B. »Komet» 50,06; 2) Berliinin K.m. Uimaseura 50,8; 3) Hampurin Urheiluseura 1921. (4×100 m viesti juostiin edeltäpäin tapahtuneen kovan sateen täydellisesti pehmittämällä radalla). (B.: 49,2 ja F.: 51,1).

Loppupeli Saksan k.m. Jalkapallo- ja Vapaaurheiluliiton jalkapallomestaruudesta Hampurissa 13. elok. 1927.

Sen jälkeen kun liiton eri piireissä alkueräottelut oli suoritettu, joutuivat eteläpiirin Nürnbergin K.m. Jalkapalloseura, länsipiirin Daubst. Abteilung Schalke 1904 (Gelsenkirchen) ja pohjoispiirin Hampurin K.m. urheiluseura väliotteluun jalkapallomestaruudesta. Siitä Nürnberg oli pelivapaa, joten Hampuri ja Gelsenkirchen pelasivat keskenään Osnabrückissa, päästäkseen loppupeliin Nürnbergin kanssa mestaruudesta. — Loppupeli tapahtui Hampurissa Paulin (Millerntorin) pallokentällä 13 p:nä elok., Heinicke-juhlien aikana. Erotuomarina toimi kuuleva Rügler Hampurin Urheiluseurasta. Joukkueiden kokoonpano oli seuraava:

G e l s e n k i r c h e n :
Heinirch
Deutscher Augustinials
Tomas II Tomas I Pacholschick
Waschulewski Rinkens Lojewski Wloka Reinhardt
Suttner Eckert Philbert Bech Popp (Ersatz)
Rossmark Knaupp Schlegel
Link Krötsch
Lochnar
N ü r n b e r g :

Nürnberg voitti Gelsenkirchen 2—1 pelattuaan vain 83 minuuttia. Tämä ennenaikainen keskeytys johtui ankarasta sateesta.

Tässä esitetään hiukan näiden mestaruudesta pelanneiden seurojen historiaa:

Nürnbergin k.m. Jalkapalloseuran takana oli mainehikas menneisyys. Se oli yksi Saksan k.m. Jalkapalloliiton perustajia ja on kuulunut siihen keskeytymättä tähän asti. V. 1914 perustettuna oli se koeteltu useissa kansainvälisissä otteluissa. Ensinnä oli se Saksan mestarin, I Nürnbergin Jalkapalloklubin (kuulevien) osastona ja on nyt näyttänyt saaneensa oppinsa tältä klubilta. V. 1921 pelasi sen joukkue Vienissä sikäläistä k.m. voimistelu- ja urheiluseuraa vastaan 0—0; v. 1922 Nürnbergissä se pelasi voittaen Zürichin (Sveitsistä) 4—0; 1923 Nürnbergissä hävisi se Budapestille Unkarista 0—3. Monet joukkueen pelaajat pelasivat jo pitkän aikaa, nimittäin Lieb oli pelannut 1920 kertaa, Suttner 230, Popp 190. Puolustaja Lieb pelasi ennen I Nürnbergin jalkapalloklubin (kuulevien) liittojoukkueessa.

Gelsenkirchenin k.m. Jalkapalloklubi (Abteilung Schalke 04) on vielä nuori. V. 1921 perustettuna on se saanut vuosikausia kokea paljon tulisia otteluja. Se puolustautui tänä vuonna vastoinkäymisten uhalla ja onnistui voittamaan liiton länsipiirin mestaruuden. Sitäpaitsi se on pelannut useasti kuulevien seuroja vastaan koko olemassaolonsa aikana. Sen pelaajat ovat kaikki nuoria mutta teknillisesti kehittyneitä ja taistelunhaluisia. Se pelasi tässä loppupelissä elämänsä suurinta peliä nürnbergiläistä kilpailijaa vastaan.

Saksan k.m. Uimaliiton V:s liittojuhla Hampurissa 15. elok. 1927.

Hampurin riemujuhlaviikon maanantai oli uimarien päivä. Sittenkun varhaisena aamuna alkukilpailut jo oli pidetty, kokoontuivat päivällä uimaseurain edustajat Liiton johtokuntineen Baus Gesellschaftshausiin liittopäiville. Kilpailujen ohjelma alkoi tasan klo 3 iltapäivällä Alsterin uimalaitoksella. Juuri tähän aikaan ilmojen haltija piti tarpeellisena avata taivaallisen sulkuporttinsa aivan ohjelman vastaisesti. Kellä ei ollut vedenpitäviä vaatteita, etsi hätäisesti suojaa katoksesta ja odotti parempaa säätä, joka sitten tulikin. Tilapäisesti satoi »käärelankoja» ja kaunis Alsterin uimalaitos ui kirjaimellisesti itse vedessä. Miten oikean uimarin laita oli, hän sai olla kiitollinen jokaisesta vesitipasta ilmojen haltijalle. Kaiken aikaa puhalsi kylmä tuuli yli Alsterin, niin että kilpailijoilla ei ollut kadehdittavaa sellaisena kilpailuaikana molskahtaa veteen.

Kaunis suuri uimalaitos näytti vielä suuremmalta, kun huono sää esti suuren osan juhlien osanottajia saapumasta uimajuhlille. Silloin kun sade oli vihdoinkin tauonnut, liiton puheenjohtaja London julisti lyhyellä puheella V:nnen liittouimajuhlan avatuksi. Kilpailut sitten alkoivat uimaneuvoja Duden johdolla. Lähettäjänä toimi herra Hoppe, jolla ei ollut useinkaan helppo tehtävä. Silmäänpistävää oli väärien lähtöjen lukuisuus, mikä sai aikaan kinasteluja uimarien, varsinkin rintauimarien keskuudessa. Saksalaiset sanoivat, että uimaneuvojalta täytyy välttämättä odottaa vastaisuudessa, että hän tekisi A. W. B:n lähtöä koskevat säännöt tunnetuiksi turvattiensa keskuudessa. — Kylmässä vedessä ei tosiaan ollut odotettavissa mitään erikoisia tuloksia. Siitä huolimatta merkille pantavaa oli voittajan tulos 100 metrin vapaauinnissa: Rensche, Berliinistä, ui 1,12 min. Kun katsahtaa tulosluetteloon, joka esitetään alla, silloin huomaa useilla alokkailla olevan parempia tuloksia kuin vanhemmilla uimareilla. Jos ei usko petä, silloin taitaa lähimpinä vuosina alokkaiden riveistä nousta vielä monta »tähteä». Tämä erikoisesti berliniläisestä von Gehringistä ja nürnberbiläisestä Seitzistä, jotka uivat yllättävästi. Yleisesti etevimpiä olivat berliniläiset, jotka jälleen veivät pääkaupunkiin parhaan osan palkintoja, joiden joukossa oli Hampurin Senaatin kunniakiertopalkinto samoinkuin Preussin »hyvinvoinnin edistämistä varten»-ministeriön kunniaplakaatteja. Leipzigiläiset saattoivat jälleen pitää puolensa juniorien 3×100 m viestissä ja saivat sitäpaitsi Samuel Heinicke-riemujuhlaviikon kunniakiertopalkinnon. Viimeinen kilpailu loppui vähän yli klo 7. (Jatk.)

J. L.

GÖTEPORIIN!

Göteporiin! olkoon tunnuksemme
työssä K. U. L:n ja meidän, »hiljaisten»,
voimat yhteen, yksin emme
riennä koolle, luokse lippujen.

Skandinaavit saapuu joukoin,
leikkiin käydään vakavaan.
Rauhan taistoon, tarmoin, taidoin,
kiistaan eestä synnyinmaan.

Käymme kilpaamaan ett' kellä
nopein, norjin jalka lie.
Jos on jäntees heikko, hellä,
voiton sulta toinen vie.

Siell' on Sveesi, naapurimme,
vanha kilpaveikko lahden takaa.
Viedä voitoksensa kamppailumme,
se lie heillä päätös vakaa.

Tulee Norjan pojat miehekkäät,
rehdit jälkeläiset viikinkien;
tuntureitten tuiskut, tuulispäät
neuvoneetko heille voittotien?

Entä Juutit, Kattegatin tuolta puolen,
kansa vuosisatais-kulttuurin.
Voitosta, niin pelkään, pitää huolen
joukko väkivahvan Nissenin.

Mutta ken on neljäs? Suomen
poika hiljainen ja tarmokas.
Tuntee taidon tappion ja voittojen,
kilpakenttäin nuori valtias.

Göteporiin! Suomi voittoon, voittoon!
Salkoon siniristi liehumaan!
Suomen mies on valmis voimankoittoon,
taisteluun eestä synnyinmaan!

Tuula.

(Jatk. siv. 58.)

ninnut siitä mitään neidille itselleen. Minä kun ainoastaan piian kanssa niistä puhelin. Eikö nyt olisi mitään mahdollisuutta, että poika edes aamulla ja illalla saisi vähän tupakoida ja poltella? Mutta jos ei se käy päinsä, niin anteeksi pyyntömme! Ja olkaa niin hyvä, että ensi tilassa ilmoitatte meille voivatko meidänkin lapset olla yhtä iloiset kuin toisetkin oppilaat siellä näyttivät olevan. Pyytää nöyrimmästi.

talollinen Jooseppi A.

* * *

Vielä pari muistelmaa rouva Helena Luoman kuuromykkäinkoulusta, jota hän n. 40 vuotta sitten piti Huittisten pitäjässä.

Helena Luoma muistellessaan kerran valmistumistaan kuuromykkäin opettajaksi kertoi pienen, häntä erittäin hyvin kuvaavan tapahtuman.

Vadstenan koulussa Ruotsissa antoi hän harjoitustunnin. Kun tuntia seurasi arvostelu, oli johtaja Zotterman erikoisesti kiittänyt häntä siitä, »että uskalsi antaa kysymyksen melkein *tylsälle* Andersille ja vieläpä sai Andersin siihen vastaamaan.» H. L. lisäsi tähän: »tätä arvostelua olen pitänyt suurimpana kiitoksena, mitä koskaan olen työssäni saanut. Olen aina rakastanut noita heikoimpia ja tahtonut heitä auttaa; lahjakkailla on monta opettajaa.» Viimeisinä elämänsä vuosina opetti hän Jyväskylän k.m. koulussa heikkojen luokkaa, rakasti oppilaitaan ja sai heidän rakkautensa.

*

Helena Luoma julkaisi kihlauksensa pannen sormuksen sormeensa sellaiseen aikaan, että monet sen Huittisten k.m. koulun joulujuhlassa näkivät ensi kerran nimettömässä sormessa kimmeltävän. Eräs äiti oli kauempaa tullut juhlaan aikoen pyytää koulussa paikkaa kuuromykälle lapselleen. Kun sitten opettajatar nousi oppilailleen viittamaan Joulun kertomusta ja nosti kätensä, kimmelsi uusi sormus hänen sormessaan kynttiläin valossa. Tämän näki äiti ja purskahti itkuun. Kun sitten opettajatar tuli kysymään mitä itkun syytä oli näin joulujuhlassa, yltyi äiti itkemään yhä enemmän ja kertoi toivoneensa saavansa lapsensa kouluun, mutta »kun minä näin sormuksen, ymmärsin, että se on mahdotonta. Kuka nyt näitä raukkoja opettaa?» lopetti hän kyynelten valuessa pitkin poskia. »Olin iloinen voidessani sanoa äidille, ett'ei uusi asemani tulisi rakkauttani kuuromykkiin vähentämään, ja että kuuromykät päinvastoin tulisivat sulhasestani saamaan uuden ystävän», sanoi H. L. ilosta loistavin silmin.

*

Oli tuulinen talvipäivä. Huittisten k.m. koulussa istuttiin ahkerassa kirjoitustyössä. Lähellä olevan, iljannejäällä olevan Kokemäenjoen poikki koetti kelkkaansa vetäen tulla vanha mummo. Jalat olivat heikot, kelkka raskas, jää liukas ja tuuli pyöritti mummoa ja kelkkaa. Helena Luoma keskeytti opetuksen ja kehoitti oppilaita katsomaan jäälle. Oppilaat katselivat, opettajatar odotti, jo pyysi joku, »saanko mennä auttamaan?» »Minä myös, minä myös», viittailivat jo monet. Tätä oli opettaja odottanut.

Iloisesti hän vastasi »menkää, pojat!» Iloiten riuhtoen juoksivat he jäälle, istuttivat viittailemisesta säikähtyneen mummon kelkkaan ja yks' kaks oli mummo kelkkoineen vedetty poikki jään, korkeata rantatörmää ylös. Ja sitten mentiin samaa vauhtia eteenpäin pari kilometriä, missä metsä jo tuulelta suojasi. Kun pojat pysähtyivät oli mummo niiannut moneen kertaan ja tyytyväisinä, iloisina palasivat pojat jatkamaan koulutyötään. Mutta koko koulu oli saanut havainnollisen opetuksen aineesta »auta lähimmäistäsi». Ilo koulussa tuli sitä suuremmaksi, kun jonkun päivän kuluttua saivat siitä talosta, jonne mummo oli mennyt, kuulla miten iloinen ja kiitollinen hän oli. Oli ensin pelännyt ihmeellisiä, viittoelevia miehiä. Mutta sitten täytyi heistä oikein pitää, kun olivat hänelle niin hyviä olleet. —

ARMAS WILKKI

50-vuotias

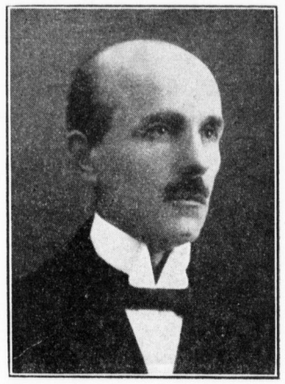

Kesäkuun 12 p:nä täyttää kiillottaja *Armas Wilkki* 50 vuotta Turussa. Hän on syntynyt 12 p:nä kesäk. 1878 Längelmäellä. Hänen isänsä oli koneenkäyttäjä Eliander. Armaksen 4-vuotiaana ollessa kuoli isänsä isorokkoon. Armaksen äiti hoiti ja kasvatti 3 pientä poikaa, joista Armas oli vanhin. 10-vuotiaana Armas pantiin Turkuun viittomakouluun, jossa kävi 7 vuotta. Armaksen 12-vuotiaana ollessa kuoli hänen äitinsä. Pienet orpopojat joutuivat nyt tätinsä ja enonsa hoitoon. Nämä orpopojat kasvoivat ja vaurastuivat kelpo kansalaisiksi, ja Armaksesta tuli puuseppä ja kiillottaja. Armas pääsi Turun k.m. koulusta v. 1894 ja meni Tampereelle puusepän oppiin ja opista päästyään työskenteli hän Tampereella, Helsingissä ja Längelmäellä. Vuonna 1909 muutti Armas Turkuun ja seuraavana keväänä sai hän vakinaisen kiillottajapaikan Bomanin puuseppätehtaassa, jossa hän on ollut yhtä mittaa tähän asti uskollisena palvelijana.

Armas Wilkki on kuuromykkäin piirissä hyvin huomattu henkilö ja pidetty luottamusmies. Hän on kuulunut melkein koko ajan Turun Kuuromykkäinyhdistyksen johtokuntaan ja väliin toiminut yhdistyksen varapuheenjohtajana. Armas osaa viittoa hyvin kauniisti, selvästi ja vaikuttavasti. Hän on luonteeltaan hyvin hauska ja leikillinen mies ja osaa kertoa hauskoja juttuja kaikkien huviksi. Sekä Turun k.m. yhdistyksen että „Valppaan" iltamissa hän on esiintynyt, kertoen hauskoja omia keksimiään humoristisia juttuja. Armasta on tarvittu joka iltamien ohjelmien suorittamiseen ja aina auliisti hän auttaa ohjelmien suorittamisessa.

Armas osaa hoitaa taloutta hyvin. Hän on säästäväinen mies. 5 vuotta sitten hän meni lahjakkaan, uutteran ja ahkeran neiti Martta Tammen kanssa naimisiin ja perusti sievän kodin. Hän osti omilla säästämillään varoilla sievän asuntoosakehuoneuston, jota hän vaimonsa kanssa hoitaa ja pitää hyvin siistinä ja mallikelpoisena kotina.

Lahjakkuutensa ja hauskan luonteensa vuoksi nauttii Armas Wilkki kunnioitusta ja arvonantoa kuuromykkäin piirissä ja työpaikassaan työtovereitten joukossa. Onnea 50-vuotiaalle Armakselle ja voimaa ja tahtoa tehdä työtä kohtalotovereitten iloksi ja hyväksi!

† JOHANNA LUNNAS

Toukokuun 17 p:nä kuoli Helsingissä Kuopion kuuromykkäinkoulun asuntolan johtajatar, neiti *Johanna Lunnas* 42 vuoden ikäisenä. Neiti Lunnas valmistui kuuromykkäinkoulun opettajaksi Kuopion kuuromykkäinkoulussa keväällä v. 1926. Heti seuraavana syksynä valitttiin hänet asuntolan johtajattareksi samaan kouluun, missä toimessa hän ehti olla vain toista vuotta, kun tuoni tempaisi hänet pois työtovereittensa keskeltä. Vaikka neiti Lunnaksen työpäivä tällä alalla olikin näin lyhyt, opimme hänessä kuitenkin tuntemaan lämminsydämisen kuuromykkäin ystävän. Vaatimattomana ja hiljaisena ahersi hän työssään heidän hyväksensä. Kaipauksella oppilaat ja ystävät häntä muistavat.

KESÄJUHLA KUOPIOON

Kuopion Kuuromykkäinyhdistys järjestää piirijuhlan monipuolisella hyvällä ohjelmalla kesäkuun 23—24 p:nä. K.m. Liiton edustaja hra Rurik Pitkänen saapuu juhliimme elävöittämään „savolaesta sanarrieskoo", ja samoin monet k.m. koulun opettajat ovat lupautuneet esitelmöimään. Juhliin haluaville osanottajille on luvattu vapaata asuntoa k.m. koululla, joten kuuromykät saapunevat runsaslukuisasti Kuopioon.

Ohjelma on laadittu pääpiirteissään seuraavaksi:

Kesäk. 23 p:nä alkaa vastaanottoilta klo 5 i.p. k.m. koululla ja mahdollinen automatka juhannuskokolle Pitkäänlahteen.

Kesäk. 24 p:nä alotetaan juhla jumalanpalveluksella klo 10 a.p. kuurojenkoululla ja sen jälkeen pidetään arvokkaat esitelmätilaisuudet, joissa puhuvat opettajat ja hra Rurik Pitkänen. Samana iltana on iltama samassa paikassa.

Siis iloiseen näkemiseen kesäk. 23 p:nä klo 5 i.p.

A. V. H:nen.

ERÄS KAUNIS JA AINUTLAATUINEN K.M. YHDISTYKSEN VUOSIKERTOMUS

Lappeenrannan kuuromykkäinyhdistyksen toimintavuodelta 1927—1928 mainitaan seuraavaa:

Kuuromykät, kuulevat yhdistyksen jäsenet ja ystävät ovat kokoontuneet joka 3:mas sunnuntai yhteen hengellisen elämän virkistykseksi.

Useimmat kokoukset on pidetty Lastentarhalla, joskus myös perheissä.

Yhdistyksen vuosikokous oli 13 pv. maaliskuuta 1927. Jäseniä yhdistyksessä oli silloin 38, joista kuuromykkiä 15. Yhdistyksen johtokuntaan valittiin: Rouva Tiili, Rouva Laitiainen, Neiti Huttunen, Herrat Kustaa ja Ville Laitiainen, Herra Ripanen ja allekirjoittanut.

Yhdistyksen ja johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Rouva Tiili. Varapuheenjohtajaksi Rouva Laitiainen, rahastonhoitajaksi Herra Ripanen ja sihteeriksi allekirjoittanut.

Kokouksia on yhdistyksellä ollut 15. Johtokunnan kokouksia 3.

Toisena Helluntaipäivänä oli Lappeen kirkossa Ehtoollisella käynti kuuromykille jonka piti pastori Myyryläinen.

Yhdistys on tehnyt matkoja virkistykseksi itselleen ja toisille. 17 pv. heinäkuuta tehtiin junamatka Juhana Partaselle Hytissä. Täällä oli mukana Pastori Härö. Erittäin muistossa pysyvä matka.

Elokuun 7 pv. tehtiin automatka Pelkolan kunnalliskotiin. Jos mikä, niin tämä matka kehoitti kiitokseen Jumalaa kohtaan kuulosta, näöstä ja ruumiin terveydestä.

Syyskuun 18 pv. tehtiin automatka Antamoisten kylään. Siellä oli mukana Pastori Myyryläinen ja useita muita Jumalan sanan todistajia.

Toisena Joulupäivänä vietettiin k.m. yhd. kuusijuhla. Paljon sisältävä hetki.

Uudenvuodenpäivänä oli kuuromykkien Bertha Kauppisen ja Ruudolf Pesosen häät. Vihkimisen toimitti Pastori Härö.

Puhujina juhlissa ja kokouksissa ovat esiintyneet Rouva Tiili, Pastori Myyryläinen ja Härö. Kuuromykät ovat esittäneet runoja, »laulua» ja kertomuksia.

Kuuromykkäinyhdistys on kuluneen toimintavuoden aikana, niinkuin ennenkin toiminut Jumalaan luottaen. Jeesusta Kristusta on koetettu kirkastaa. Avonaisin sydämin on seurattu todistuksia Hänestä, joka kerran tekee kuurot kuuleviksi ja muuttaa kaiken vajavaisuuden täydellisyydeksi. Hänelle yksin olkoon kiitos ja kunnia kuluneesta toimintavuodesta! Häneltä rukoilkaamme armoa taas alkavalle vuodelle.

Kuuromykkäinyhdistyksen puolesta
Alina Häkkinen,
Sihteeri.

PAKINAA KUOPIOSTA

(Myöhästynyt edell. numerosta.)

Kuopion Kuuromykkä-Urheilijat aikoi järjestää piiriä ja Pohjois-Savoa käsittävät hiihtokilpailut viime pääsiäiseksi ja ilmoitti niistä hyvin monessa sanomalehdessä. Kuinkas kävikään. Aijotuista kilpailuista ei tullut sillä kertaa mitään. Osanottajia ilmoittautui vain 3 — sano kolme — miestä. Naisia ei yhtään. Tuo hävettävä osanottoluku oli riittävä syy kilpailujen peruuttamiseen. — Missä ovat savolaiset kuuromykät? Niitä pitäisi olla Savossa enempi kuin 100 henkeä. Hyvät savolaiset! *Pois pelkuruus ja ujous!* Enemmän rohkeutta, enemmän päättäväisyyttä ja *enemmän harkintakykyä!* Erillään pysytteleminen kohtalotovereista vaikuttaa luonteen kehitykseen pessimistiseen suuntaan, siis omaksi vahingoksi. Järjestetty yhdistys- ja seuraelämä virkistää kuurojen yksitoikkoista elämää ja tarjoaa heille parempia edistymismahdollisuuksia. Olen huomannut, että kuurot, jotka ovat olleet aina seuraelämän ulottuvilla, menestyvät paremmin ja heidän maailmankatsomuksensa on valoisampi kuin niiden, jotka pysyvät seuraelämästä erillään. Totinen tosi.

Kuten edellä mainittiin, ei kilpailuista tullut mitään. Sen sijaan urheiluseura pani toimeen ohjelmallisen iltaman toisena pääsiäisenä. Yleisöä oli kohtalaisesti.

Ohjelma alotettiin allekirjoittaneen terveydyspuheella. Sitten seurasi rva H. Hartikaisen voimakashenkinen runo »Terveys». Senjälkeen hra A. Jokelainen piti valaisevan esitelmän »Kävely ja murtomaajuoksu valmennuskeinona». Sitten rva A. Jokelainen kertoili sivumennen hauskalla tavallaan matkahavaintojaan K.L:n vuosikokouksesta. Lopuksi esitettiin näytelmäkappale »Alma raukka» — pitkästä aikaa — ja sen suoritus näyttelemisen puolesta sujui olosuhteisiin katsoen yli odotusten. Niinpä kappale pitikin iltamayleisön naurutuulella koko ajan humoristisen aiheen takia ja pääosan esittäjä rva H. Hartikainen sai yksimielisen arvostelun näyttelijätaidostaan. Muista esittäjistä nti Lempi Kemppi oli ensikertalaisena lupaava ja toisetkin täyttivät tehtävänä hyvin. Hyvää jatkoa vain Kuopion »teatterielämälle».

Kuopion kuuromykkäinyhdistys järjestää piirijuhlan ensi juhannukseksi. Ohjelma koetetaan saada monipuoliseksi, m.m. retkeily juhannuskokolle, hartaushetki, esitelmiä ja näytelmäkappale »Alma raukka», y.m. Esitelmän pitäjiä toivotaan Kuuromykkäin Liitolta, joka seikka takaa ohjelman arvokkuuden. *A.V. H:nen.*

KIRJALLISUUTTA

INNOSTUTTAVA URHEILUKIRJA

Martti Jukola: **Olympialaispoikia,** kirja siitä nuoresta urheilijaparvesta, joka parhaiksi on ansainnut ensimmäiset suurmestaruutensa päästäkseen edustamaan maatamme kesän olympialaisissa. Kirja esittää melkeinpä novellimaisen tehoavasti seuraavien urheilijain kehityskuvaukset: Erkka Wilén, Ilmari Helle, Harry Lagerström, Eino Borg, Leo Helgas, Kalle Matilainen, Armas Kinnunen, Väinö Sipilä, Vilho Tuulos, Paavo Yrjölä, Akilles Järvinen, Vilho Niitttymaa, Eino Penttilä, Albert Lamppu, Kalle Järvinen ja Eero Lehtonen. — Kuvitus on loistava: noin viisikymmentä tekstikuvaa, useat ennen julkaisemattomia urheilijain nuoruudenkuvia, sekä yli 30 kokosivun syvennyspainoliitettä. Kirjaa voi suositella jokaiselle urheilijalle, varsinkin alotteleville — siitä saa huvin ohella hyödyllisiäkin ohjeita *omaa kuntoutumista varten.* Hinta 30:—, sid. 40:—. Kustantaja Werner Söderström Osakeyhtiö.

Ulko- ja sisäleikkejä sekä *partioharjoituksia* on *Agda Donnerin* toimittama partiolaisten kesäkirja. Siinä esitetään kokonaista 65 leikkiä tarkkoine selityksineen. Kovissa kansissa 7:—. Kustantaja Werner Söderström Osakeyhtiö.

Raamatun tietosanakirja, toimittanut *Ossian Cauffin.* Jakaja: Lähetyskirjakauppa Osakeyhtiö. Ilmestyy 15 vihkoa à 48 siv. Hinta 10 mk. vihkolta. Juuri ilmestynyt I:nen vihko.

— **Esitelmäpäivät** pidetään Turun ja sen ympäristön kuuromykille ensi syyskuun 15—17 p:nä Turun kuuromykkäinyhdistyksen huoneustossa Yliopistonkadun 6:ssa. Esitelmäpäivien yhteydessä tehdään myöskin opintoretki, josta tarkemmin ilmoitetaan esitelmäpäivien alussa.

Kuten ennenkin pidetään tässä tilaisuudessa useita esitelmiä, joista jo voidaan mainita opettaja *J. K. Palomaan* esitelmät Unkarin matkastaan.

— **Seinäjoen ja Kurikan ympäristön kuuromykille.** Piirikokous Kurikan, Seinäjoen ja lähiseutujen kuuromykille pidetään *juhannuspäivänä*, kesäk. 24 p:nä, Ilmajoen kirkolla. Kokoonnutaan kello 10 ap. Kuuromykkäin Liiton lähettämiä puhujia saapuu. Keskustellaan ja päätetään kuuromykkäinyhdistyksen perustamisesta.

— **Alavuuden** kuuromykkäinyhdistys järjestää piirikokouksen kuuromykillle Seinäjoella yhteistalolla 8 p:nä heinäk. 1928. Hyvät ohjelmat. Kaikki ovat tervetulleita.

— *Alavuuden* kuuromykkäinyhdistyksen kokous pidetään Sapsalamnin kylän Ilkan talossa Ilmari Kivistön luona kesäkuun 24 p:nä eli juhannuksena klo 10 ap.

Tervetuloa kaukaa ja läheltä! *Sihteeri.*

— **70 vuotta** täytti kesäkuun 8 p:nä kuuromykkä *Liisi Mäntylä* Kurikan Miedon kylästä. Hän on käynyt k.m. viittomakoulun Kurikassa, josta pääsi vuonna 1892 Neiti Mäntylä elelee syntymäkodissaan Kurikan Mäntylässä ja on hän terve ja hyvissä voimissa.

— **Lappeenrannan kuuromykkäinyhdistys** vietti 20-vuotisjuhlaansa viime toukok. 28 p:nä erittäin arvokkaalla ja onnistuneella juhlalla. Tilanpuutteen takia täytyy meidän jättää kertomus juhlanvietosta, yhdistyksen 20 vuotiskertomus, kuvat y.m. lehtemme ensi numeroon.

— **Porvoon k.m. koulun ent. johtajan,** maisteri *O. Wichmannin* haudalle pystyttivät hänen ent. oppilaansa hautapatsaan viime helluntaina Porvoon hautausmaalla.

Pastori Yrjö Alikoski Oulusta on äskettäin valittu Sotkamon seurakunnan kappalaiseksi. Nyt menee siis taas pois kuuromykiltä pappi. Oulun- ja Vaasanläänin kuuromykät jäävät ilman pappia. Saamme nähdä ilmaantuuko ketään k.m. papin viran hakijaa Pohjois-Suomeen III:teen piiriin.

— **Lahjoja Åvikin vanhainkodin rakennusrahastoon.** Eräs »mummojen ystävä» on lahjoittanut 300 mk. vanhainkodin rakennusrahastoon. Tämä rahasto tarvitseekin paljon lahjoja nyt, sillä tänä kesänä aijotaan vanhainkotia suurentaa rakentamalla kaksi isoa huonetta Åvikin päärakennuksen ullakolle (yläkerrokseen). Siten saadaan tilaa useammalle mummolle.

— **Turun** k.m. koulusta laskettiin seuraavat oppilaat: Onni Heino Koijärveltä, Anna Rakel Aro Keikyältä, Erkki Elias Aalto Luvialta, Elli Siren Hämeenkyröstä, Väinö Suviite Loimaalta, Aino Mattila Turusta, Aarne Joh. Nikula Isokyröstä, Tauno Siljander Hausjärveltä, Kaisu Valtari Hattulasta, Paavo Palmu Turusta, Pauli Routanen Somerolta, Taimi Paavola Loimaalta, Maria Pietilä Paraisista, Tyyne Niemelä Vesilahdelta, Anna Hilja Kuusisto Mouhijärveltä, Ester Koskinen Raumalta, Eeva Kaisa Nieminen Hajalasta, Kertu Palmunen Kiikalasta, Elli Elisabet Antiila Kullaalta, Aili Fältgrén Somerolta, Sulo Viktor Lehtinen Vihdistä, Mauno Nyholm Vihdistä, Bruuno R. Rautalammi Porista, Urho Olavi Merikallio Helsingistä ja Leo Mauri Luoto Sortavalasta. Nämä oppilaat laski H. ehtoolliselle past. Nyberg helluntaina Turun tuomiokirkossa.

— **Kuopion** kuuromykkäinkoulusta saivat päästötodistuksen tä ä keväänä seuraavat kahdeksansien luokkien oppilaat: Hilkka Aso, Torsti Berg, Martta Berglund, Olli Eskola, Dagmar Häkkinen, Sylvi Järvinen, Maria Kangas, Toivo Kaukiainen, Elli Kumpulainen, Reino Laakso, Toini Laitinen, Vilho Lapakko, Aino Luhtasaari, Martta Martikainen, Eliina Mattila, Edvard Mikkonen, Anna-Liisa Partanen, Lyyli Parviainen, Emma Piirainen, Jorma Ratavaara, Lyydi Saarinen, Arvo Sihvola, Uuno Tanskanen ja Veli Timonen.

Kustaa Killisen säätiön korkovaroja oli nyt jaettavana 1250 mk. ja saivat niistä apurahoja: Martta Martikainen 250 mk. sekä Toivo Kaukiainen, Hilkka Asp, Eliina Mattila, Edvard Mikkonen ja Vilho Lapakko kukin 200 mk. Sitäpaitsi annettiin Lyydi Saariselle käsityörahoista 150 mk.

— **Mikkelin** k.m. koulusta pääsivät seuraavat oppilaat: Eino Aalto, Lappi; T.l., Mikko Hirvonen, Rääkkylä; Toivo Kakkinen, Juuka; Impi Kuusirati, Vihanti; Tuulikki Laiho, Naantali; Erkki Makkonen, Pattijoki; Lyyli Manninen, Lahti; Hilja Mettovaara, Haukipudas; Toivo Mäkelä, Äetsä; Väinö Ojala, Aura; Martta Ojanne, Sääksmäki, Veikko Pennanen, Leppävirta, Eero Pohjolainen, Putikko; Onni Salminen, Poomarkku; Kalle Salonen, Tyrvää; Toivo Sepponen Pieksämäki; Aino Tarvainen, Tuupovaara; Kalle Toiva, Kangasala; Paavo Tuomaala, Ähtäri; Nestori Tuominen, Sahalahti. Oppilaat laski past. Myyryläinen H. ehtoolliselle 29. 4., paitse Impi Kuusirati, joka silloin oli sairaana ja pääsi Herran ehtoolliselle 20. 5.

— **Jyväskylän kuuromykkäinkoulusta** pääsi tänä kevännä pois seuraavat oppilaat: Herman Susi, Ino; Eino Torniainen, Mikkeli; Simo Halme, Orimattila; Heino Nieminen, Luhanka; Antti Mikkonen, Säyneinen; Aune Veitonmäki, Koskenpää; Fanny Hietala, Nivala; Esteri Kyöperi, Kouvola; Lempi Hietala, Nivala; Juho Kiuru, Hiitola; Martti Mäkelä, Nokia; Arvo Nieminen, Janakkala Kaliskoski; Emeli Hintikka. Petäjävesi; Elli Lähteenlahti, Merikarvia; Aino Kinnari, Metsäpirtti; Emilia Hyvärinen, Varkaus. Nämä oppilaat laski past. Nyberg H. ehtoolliselle toukokuun 13 p:nä.

— **Porvoon kuuromykkäinkoulusta** pääsi pois seuraavat oppilaat: Lennart Vesterholm, Pietarsaari; Arthur Höckert, Turku; Anton Hellöre, Pietarsaari; Ola Andersson, Nagu; Valborg Lundqvist, Snappertuna; Saga Forsblom, Porvoo; Elna Hägg, Ristiina; Edit Vester, Vaasa Replot; Rakel Laitinen, Espoo; Anni Myntti, Replot. Nämä oppilaat laski H. ehtoolliselle past. H. Nyberg toukok. 20 p:nä.

— **Pietarsaaren** k.m. koulusta pääsi pois tänä keväänä seuraavat 5 oppilasta: Agnes Ernsten Helsingistä, Bror Johan Valter Nyholm Helsingistä, Vilho Mehtänen Helsingistä, Josef Harald Röös Närpiöstä ja Albin Sovelius Kokkolasta. Nämä oppilaat laski past. H. Nyberg H. ehtoolliselle helatorstaina, toukok. 17 p:nä.

— **Pastori H. Nybergin** osoite kesä-, heinä- ja elokuussa on Kuhmoinen.

ILMOITUKSIA

Kaikkiin taloustöihin tottunutta

kuuromykkätyttöä

halutaan maaseutukaupunkiin virkamiesperheeseen. Vastaukset lähetettävä kesäk. 15 päivään mennessä osoitteella: *Rehtorin rouva Siiri Teirilä, Kristiina.*

KIHLOISSA

Sylvi M. Tuominen
Otto J. Saarinen

30. 4. 1928
Tampere

Helsinki 1928. K. F. Puromiehen Kirjapaino O.Y.